

**„REPTY” GÓRNOŚLĄSKIE CENTRUM REHABILITACJI
IM. GEN. JERZEGO ZIĘTKA W TARNOWSKICH
GÓRACH – PARTNER AKADEMII WYCHOWANIA
FIZYCZNEGO W KATOWICACH**

Krystian Oleszczyk¹

W 2006 roku mija czterdzieści pięć lat działalności Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji „Repty” im. gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach. Centrum to jest największym wieloprofilowym szpitalem rehabilitacyjnym dla osób dorosłych w kraju. W 2005 roku w rankingu tygodnika „Newsweek” przyznano mu II miejsce wśród najlepszych tego typu placówek w Polsce.

Szpital leży pośrodku XIX wiecznego, rozległego parku w dzielnicy Repty. Jej początki sięgają XIII wieku, o czym świadczy dokument papieża Innocentego III z 1201 r., w którym wymieniana jest miejscowość *Reptones*.

W pierwszej połowie XIX wieku ziemie te objęła w posiadanie tarnogórsko-świerklaniecka linia rodu Henckel von Donnersmarck. W 1820 r. kupili oni Stare Tarnowice, a cztery lata później Repty. W 1824 r. na wzgórzu otoczonym reptowskim lasem wybudowano niewielki zamek myśliwski. W latach 1893-1898 w centralnej części parku wzniesiono neorenesansowy pałac, nazywany również zamkiem. Od momentu zasiedlenia, aż do końca wojny zamek stanowił reptowską siedzibę hrabiego Krafta Henckel Fürst von Donnersmarcka. W styczniu 1945 r. spłonął on w niewyjaśnionych okolicznościach.

Po zakończeniu wojny dawne dobra Donnersmarcków przejął skarb państwa.

¹ Dyrektor GCR „Repty” w Tarnowskich Górach

W 1957 roku pojawiła się koncepcja urządzenia w Reptach sanatorium lub ośrodka rekonwalescencyjnego dla górników poszkodowanych w wypadkach przy pracy.

Jednym z gorących zwolenników tego pomysłu był generał Jerzy Ziętek (1901-1985). W latach 1945-1950 pełnił on funkcję wojewody śląskiego, a następnie wicewojewody śląsko-dąbrowskiego. Później, przez długie lata był posłem oraz zastępcą przewodniczącego i przewodniczącym Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach oraz członkiem Rady Państwa.

Uroczyste otwarcie ośrodka, któremu nadano nazwę Centralnego Ośrodka Rehabilitacyjnego dla Górniczej Służby Zdrowia nastąpiło 17 grudnia 1960 roku. Natomiast działalność leczniczą rozpoczęto w marcu 1961 roku, z chwilą przyjęcia do ośrodka pierwszych pacjentów. Początkowo szpital dysponował 120 łózkami. Nazwę szpitala zmieniono na Górniczy Ośrodek Ozdrowieńczo – Rehabilitacyjny w Reptach Śląskich. W tym okresie dużą pomoc w organizowaniu pracy ośrodka okazali Reptom lekarze z innych miast Polski. Wśród nich byli m.in. profesorowie: Wiktor Dega, Kazimiera Milanowska, Janina Tomaszewska, Marian Weiss, Adam Gruca i Aleksander Hulek.

W 1961 roku ośrodek składał się z oddziału internistycznego i oddziału ortopedycznego. Tego roku na leczeniu w nim przebywało 504 pacjentów. Początki działalności rehabilitacyjnej były skromne. Pacjenci mieli do dyspozycji jedynie małą salę gimnastyczną i pokój do fizykoterapii. Dopiero dwa lata później oddano do użytku niewielki basen do ćwiczeń w wodzie.

W październiku 1962 r pierwszym dyrektorem ośrodka został dr Bolesław Bara. Pod jego kierownictwem pracowało wtedy: 6 lekarzy, 15 pielęgniarek, 5 instruktorów wychowania fizycznego i jeden instruktor terapii zajęciowej. Wśród lekarzy znajdowali się m. in: Irena Szastok, Urszula Kusz, Irena Adamska, Stanisław Żegleń, Wincenty Mateja i Jan Solawa. Zespół magistrów fizjoterapii stanowili: Tadeusz Lazar, Krystyna Lazar, Kazimierz Ickowicz, Renata Ickowicz i Lech Adamski.

Przez pierwsze pięć lat ośrodek w Reptach działał bez większego rozgłosu, choć często odwiedzały go różne delegacje krajowe i zagraniczne. Po udanym starcie przystąpiono do rozbudowy placówki, która w kilku etapach była prowadzona aż do 1976 roku.

W 1967 roku otwarto nowy oddział neurologiczny. W kolejnych miesiącach otworzono m.in. zakład rehabilitacji zawodowej inwalidów. Początkowo do jego zadań należała organizacja kursów zawodowych dla pacjentów, którzy pomimo trwałej utraty zdrowia nadal chcieli pracować, lecz nie mogli tego robić w wyuczonych zawodach. To z myślą o nich organizowano roczne i dwuletnie kursy w 10 specjalnościach, m.in. ślusarza, tokarza, elektromechanika i stolarza. Dobre doświadczenia z kursami doprowadziły wkrótce do utworzenia zasadniczej szkoły zawodowej dla mechaników samochodowych i elektromechaników.

W 1967 r. kolejnym dyrektorem naczelnym Rept został dr Józef Juszek. W 1968 r. istniały tu oddziały: ortopedyczno-urazowy (65 miejsc), rehabilitacji schorzeń narządów wewnętrznych (45 miejsc) oraz rehabilitacji schorzeń neurologicznych (55 miejsc). Tego roku w placówce leczono 631 górników, 331 hutników oraz 227 pracowników innych zakładów. Pod koniec lat siedemdziesiątych na jego terenie zaczęto prowadzić zajęcia i wykłady z rehabilitacji dla studentów Śląskiej Akademii Medycznej w Zabrze. Opieka nad pacjentami znacznie wykraczała poza sam proces leczenia i rehabilitacji. Wszechstronnej pomocy prawnej i socjalno-bytowej udzielali pacjentom i rekonwalescentom tzw. asystenci socjalni. Repty, które przedstawiano w mediach jako wzór nowoczesnego ośrodka leczniczo-rehabilitacyjnego, odwiedzały kolejne delegacje zagraniczne. Wśród nich byli m.in. goście z: Węgier, Mongolii, Danii, Finlandii, Francji, NRD, a także przedstawiciele Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz II Kongresu Nauki Polskiej w Warszawie.

W 1972 roku liczba łóżek w ośrodku wzrosła do 440. Wtedy też otwarto nowy oddział paraplegii. Jego pierwszym ordynatorem został niepełnosprawny lekarz, dr Józef Kowalczyk. Nie był on wtedy jedynym

pracownikiem ośrodka przykutym do wózka. Podobny przykład wspinałej walki z przeciwnościami losu dawali pacjentom dr inż. Jan Harasimowicz – główny specjalista do spraw rehabilitacji, oraz dr Stanisław Podlaski – pracownik laboratorium analitycznego.

Z początkiem 1972 r. otwarto oddział neurotraumatologii. Jego ordynatorem został wybitny neurochirurg, prof. Hieronim Powiertowski. W krótkim czasie skupił on wokół siebie grono młodych, ambitnych lekarzy. Jakiś czas później utworzono tu również Klinikę Neurotraumatologii Śląskiej Akademii Medycznej. Już w pierwszych latach istnienia kliniki rocznie przeprowadzano w niej ponad 150 zabiegów operacyjnych, m.in. guzów mózgu, dyskopatii lędźwiowej, kraniostenozji oraz pourazowej plastyki przedniego dołu czaszkowego. Jednym z ważniejszych wydarzeń tamtego okresu było również utworzenie Kliniki Rehabilitacji Śląskiej Akademii Medycznej. Decyzję w tej sprawie podjął minister zdrowia, a kierownikiem kliniki został doc. Józef Juszek.

Lata siedemdziesiąte były dla ośrodka w Reptach dobre. W tym czasie nie tylko ulegał systematycznej rozbudowie, lecz również podnoszono w nim poziom leczenia szpitalnego oraz rehabilitacji pacjentów. Dzięki temu należał on do najlepszych placówek tego typu w Polsce. W 1973 r. było w nim m.in.: 320 łóżek szpitalnych, dwie duże sale operacyjne, pełne zaplecze diagnostyczne, apteka, pomieszczenia do hydroterapii, kinezyterapii, cztery baseny zabiegowe, duża sala gimnastyczna oraz niezbędne zaplecze gospodarcze. W charakterze konsultantów z Reptami współpracowało 3 profesorów i 6 docentów. Pacjentom zapewniano również opiekę stomatologiczną za którą aż do początku lat 90 odpowiedzialna była dr. Bogusława Stęplewska – Powiertowska.

W 1975 roku w śląskiej służbie zdrowia nastąpiły poważne zmiany organizacyjne. Jedną z nich polegała na połączeniu szpitala urazowego w Piekarach Śląskich z ośrodkiem w Reptach. Dyrektorem naczelnym zespołu mianowano dr Janusza Daaba. W 1980 roku klinikę

neurotraumatologii przeniesiono do Szpitala Górniczego w Bytomiu. Tego samego roku nastąpiła również likwidacja zespołu „REPTY – Piekary”.

Decyzja ta zbiegła się z narastającym w Polsce kryzysem społeczno-gospodarczym, wydarzeniami sierpniowymi i powstaniem NSZZ “Solidarność”. Dla Polski był to już nowy czas. Jego nadejście powitano w Reptach z wielką radością i nadzieją. Jednym z wyrazów tej wiary było powołanie w ośrodku zakładowych struktur “Solidarności”. Do związku przystąpiła zdecydowana większość pracowników ośrodka.

Wraz z usamodzielnieniem się Rept i przejściem na emeryturę doc. Józefa Juszyki nowym dyrektorem ośrodka z dniem 1 lutego 1981 r. został dr Andrzej Kwolek. Kierowanie placówką w tamtym gorącym dla kraju okresie nie było sprawą łatwą. Brakowało m.in. etatów dla pracowników oraz pieniędzy na bieżącą działalność leczniczą. W tym czasie w szpitalu utworzono i poświęcono kaplicę rzymsko-katolicką pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego. 13 grudnia 1981 roku w Polsce ogłoszono stan wojenny. Wkrótce decyzją wojewody ze stanowiska dyrektora odwołano dr Andrzeja Kwolka. Jego następcą mianowano dr Stanisława Żeglenia. W kwietniu 1982 roku kolejnym dyrektorem Rept został dr Bogusław Matwin. W 1984 roku ośrodek posiadał 13 oddziałów z 560 miejscami dla pacjentów i zatrudniał ponad 600 pracowników.

5 kwietnia 1986 r. w Reptach po raz pierwszy świętowano okrągły jubileusz działalności ośrodka. W tym czasie Centrum posiadało 15 oddziałów, a wśród nich m.in.: rehabilitacji kardiologicznej, neurologicznej, paraplegii, rehabilitacji ortopedycznej i chirurgii rekonstrukcyjnej narządu ruchu. Jego personel składał się z 35 lekarzy, 124 pielęgniarek i 55 terapeutów. W czerwcu 1990 roku Repty rozbudowano o filię w Ustroniu. Obiekt ten, posiadający 120 łóżek, przez kolejnych dziesięć lat był częścią ośrodka w Reptach.

Przemiany ustrojowe zapoczątkowane pod koniec lat 80 i na początku lat 90 zasadniczo odmieniły oblicze centrum rehabilitacyjnego w Reptach. W styczniu 1990 r. z funkcji dyrektora naczelnego Rept

zrezygnował dr Bogusław Matwin. Wkrótce nowym dyrektorem ośrodka został dr Krystian Oleszczyk. Jego wyboru na stanowisko dyrektora dokonano podczas zebrania wszystkich lekarzy ośrodka. Przed nowym dyrektorem stało niełatwe zadanie dokonania gruntownych zmian w dotychczasowej strukturze i działalności Centrum. W 1991 r. z inicjatywy prof. Krystyny Dobosiewicz, kierownika Kliniki Rehabilitacji ŚIAM, utworzono tutaj 22 miejscowy pododdział dla dzieci z bocznym skrzywieniem kręgosłupa. W tym okresie doszło też do znacznego ożywienia współpracy z Kliniką Kardiochirurgii ŚIAM w Zabrze.

W maju 1994 r. zamiejscowy oddział Centrum w Ustroniu, jako drugi szpital w Polsce otrzymał akredytację Światowej Organizacji Zdrowia, potwierdzającą jego udział w programie Europejskiej Sieci Szpitali Promujących Zdrowie. We wrześniu 1995 r. w ośrodku uruchomiono podyplomowe studium terapii zaburzeń mowy. Rok później Repty obchodziły uroczysty jubileusz 35-lecia działalności ośrodka. Z tej okazji 25 kwietnia 1996 r. biskup – ordynariusz diecezji gliwickiej, Jan Wieczorek, odprawił tu mszę świętą, a w holu budynku głównego odsłonięto tablicę z nazwiskami osób, które szczególnie przyczyniły się do rozwoju placówki.

Tego samego roku ośrodek włączył się do prac Regionalnego Forum Promocji Zdrowia. W tym czasie zmienił się również jego status prawny. Wkrótce GCR przekształcono w Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Repty” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. gen. J. Ziętka. Wtedy też pojawiła się konieczność uzyskania przez Centrum certyfikatów i akredytacji świadczących o nowoczesnym i sprawnym zarządzaniu placówką. W ciągu kilku lat ośrodek trzykrotnie otrzymał m.in. tytuł szpitala akredytowanego przyznawany przez Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia, certyfikat ISO 9001:2001 oraz certyfikat 14001:1998.

Z początkiem 1999 r. w Reptach powstała specjalistyczna poradnia rehabilitacyjna. W 2000 roku zaprzestano przeprowadzania zabiegów operacyjnych. Poszerzono natomiast działalność poradni o dwie nowe,

kardiologiczną i logopedyczną. W marcu 2000 r. kierownictwo oddziału GCR w Ustroniu podjęło starania o odłączenie się od Rept. Ostatecznie nastąpiło to 7 listopada 2000 r., a nowa placówka w Ustroniu przyjęła nazwę Śląskiego Centrum Rehabilitacji.

Od 2000 roku dyrekcja GCR zaczęła wyróżniać darczyńców szpitala specjalnymi statuetkami "Przyjacielowi Rept". Do tej pory otrzymały je dziesiątki firm, instytucji, fundacji oraz liczne osoby prywatne. Z kolei w 2004 r. Sejmik Województwa Śląskiego przyznał Reptom złotą odznakę honorową "Zasłużonemu dla Województwa Śląskiego".

Obecnie Centrum jest unikalnym w skali kraju specjalistycznym szpitalem rehabilitacyjnym realizującym poszpitalną rehabilitację leczniczą w schorzeniach kardiologicznych, neurologicznych i urazowo-ortopedycznych. W dwunastu jego oddziałach liczących łącznie 560 łóżek, rocznie leczy się ok. 8.000 chorych. Liczba porad udzielanych co roku w Specjalistycznej Poradni Rehabilitacyjnej dochodzi do 10.000. Działają tu także: Poradnia Logopedyczna i Kardiologiczna.

W 42 specjalistycznych salach gimnastycznych, gabinetach fizjoterapii i hydroterapii przeprowadza się miesięcznie ponad 90.000 procedur fizjoterapeutycznych. Centrum posiada niezbędny dla celów rehabilitacji dział diagnostyki medycznej, jest członkiem Krajowej i Europejskiej Sieci Szpitali Promujących Zdrowie oraz Polskiej Izby Rehabilitacji. Szpital posiada uprawnienia do prowadzenia specjalizacji i staży kierunkowych dla lekarzy w zakresie rehabilitacji medycznej oraz specjalizacji magistrów fizjoterapii. W Centrum prowadzone są zajęcia z rehabilitacji dla studentów Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach oraz słuchaczy Medycznych Studiów Zawodowych m.in. w Zabrze i Bytomiu.

Personel Centrum liczy ok. 510 pracowników. W tej liczbie znajdują się wybitni specjaliści rehabilitacji, lekarze i fizjoterapeuci, którzy posiadają znaczny dorobek naukowy. Jest on potwierdzony licznymi publikacjami i stopniami doktora nauk. Zespół tworzą także doświadczone pielęgniarki oraz inni pracownicy medyczni z

wykształceniem wyższym (logopedzi, psychologzy, asystent socjalny), wykształceniem średnim (technicy fizjoterapii, masażyści, technicy elektroradiologii) a także specjaliści z dziedziny ekonomii, organizacji i zarządzania, administracji, eksploatacji i informatyki.

Misja szpitala, który od 45 lat daje nieustającą nadzieję ludziom ciężko doświadczonym przez los zawiera się w słowach: *„Dać ludziom, których choroba lub uraz uczyniły niepełnosprawnymi, szansę na możliwie pełny udział w życiu osobistym, rodzinnym, społecznym i zawodowym oraz szansę odzyskania osobistego szczęścia i satysfakcji w nowych warunkach.”*

„Repty” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach w różnych okresach było miejscem zajęć praktycznych studentów wyższych uczelni, studiów licencjackich i pomaturalnych szkół medycznych. Wśród współpracujących instytucji edukacyjnych należy wymienić Śląską Akademię Medyczną w Katowicach, Akademię Wychowania Fizycznego w Katowicach, Politechnikę Opolską, Medyczne Studia Zawodowe w Zabrze i w Bytomiu.

Współpraca z Akademią Wychowania Fizycznego w Katowicach (AWF) istnieje od co najmniej 10 lat. Początkowo były to prace badawcze oraz realizacja praktyk wakacyjnych przez studentów kierunku rehabilitacji ruchowej. W roku 2003 funkcję Kierownika Katedry Rehabilitacji Klinicznej AWF powierzono prof. nadzw. dr hab. n. med. Józefowi Oparze. Od tego momentu nawiązano poszerzoną współpracę z współtworzonym przez Dziekana prof. dr hab. Andrzeja Markiewicza Wydziałem Fizjoterapii. 15 września 2003 roku podpisano formalną umowę o współpracy w zakresie prowadzenia ćwiczeń i praktyk ze studentami tego kierunku na terenie oddziałów rehabilitacyjnych i gabinetów zabiegowych GCR „Repty”. Podpisana przez Dyrektora GCR „Repty” dr n. med. Krystiana Oleszczyka umowa uwzględnia nową strukturę organizacyjną. W nowo utworzonym Wydziale Fizjoterapii Kierownikiem Katedry Fizjoterapii Układu Nerwowego i Narządu Ruchu

został ponownie prof. nadzw. dr hab. n. med. Józef Opara, który pełni merytoryczny nadzór nad realizacją praktyk na terenie Centrum.

Pracownicy SP ZOZ „REPTY” GCR sprawujący opiekę nad studentami V roku studiów magisterskich oraz studiów zaocznych, posiadają bogate doświadczenie zawodowe i kwalifikacje kierunkowe. Zajęcia prowadzą: dr n. med. Krystian Oleszczyk, dr n. kf. Mirosław Grabowski, dr n. wf. Barbara Janota, dr n. przyr. Jan Janota, mgr rehab. Katarzyna Bugajska-Sysiak, mgr rehab. Tomasz Ickowicz. W roku 2005 ćwiczenia kliniczne w Centrum odbyło ok. 100 studentów. W obecnym roku stan praktyk kształtuje się podobnie. Studenci realizują zajęcia na następujących oddziałach: II Oddział Rehabilitacji Schorzeń Kardiologicznych, Oddział Rehabilitacji Ogólnej, II Oddział Rehabilitacji Schorzeń Neurologicznych, IV Oddział Rehabilitacji Schorzeń Neurologicznych (Paraplegia I) oraz w 45 specjalistycznych gabinetach zabiegowych, między innymi takich jak magneto- i laseroterapii, krioterapii lokalnej i ogólnoustrojowej, kompleksowego usprawniania kończyny górnej. Koordynatorem zajęć z ramienia AWF jest mgr Krzysztof Mehlich.

45TH ANNIVERSARY OF THE GENERAL ZIĘTEK'S UPPER-SILESIA CENTRE OF REHABILITATION "REPTY" IN TARNOWSKIE GÓRY

K. Oleszczyk

In 2006 we celebrate the 45th anniversary of the foundation of the Upper-Silesian Centre of Rehabilitation "Repty" in Tarnowskie Góry. The centre is the biggest multi-operational rehabilitation hospital for adults in Poland. In 2005, the ranking for the best institutions of this kind, organised by the "Newsweek" weekly, placed the hospital in the runner-up position in our country.

The hospital is situated in the centre of a 19th century vast park in the Repty district. The origins of the district date back to the 13th century, which is confirmed by a document sealed by Pope Innocent III in 1201, where the settlement *Reptones* is mentioned.

In the first half of the 19th century the lands were taken over by a line of Henckel von Donnersmack family which lived in the Tarnowskie Góry and Świerklaniec region. In 1820 they bought Stare Tarnowice, and for years later – Repty. In 1824, on the hill surrounded by the Repty forest, a small hunting castle was built. In the years between 1893 and 1898 a neo-Renaissance palace (also referred to as "castle") was erected in the centre of the park. Since the day it was inhabited till the end of the Second World War, the castle was the home of earl Kraft Henckel von Donnersmack in Repty. In January 1945 the castle burnt down - the circumstances of this event are still unknown.

After WWII the Donnersmacks' domain was taken over by the state treasury office. In 1957 it was suggested that a sanatorium or a rehabilitation centre for the miners – victims of industrial accidents - should be set up in Repty.

General Jerzy Ziętek (1901-1985) was one of the fervent advocates of that idea. Between 1945 and 1950 he was the provincial governor of

Silesia, and later a vice-governor of Śląsko-Dąbrowskie region. Later he was a member of parliament and deputy chairman as well as the chairman of the provincial Presidium of National Council in Katowice, and a member of the Council of State.

The grand opening of the centre which was named the Central Rehabilitation Centre for the Miners Health Service took place on 17th December, 1960. The actual medical activities were initiated in March 1961, when the first patients were received. Initially, the centre had 120 beds at its disposal. At this time Repty centre received a lot of help from doctors who lived in other towns in Poland – they helped organise the centre's operations. Among those doctors you can find professors: Wiktor Dega, Kazimiera Milanowska, Janina Tomaszewska, Marian Weiss, Adam Gruca and Aleksander Hulek.

In 1961 the centre comprised the internal and orthopaedic wards. This year 504 patients were treated in the centre. The beginnings of the rehabilitation activities were humble. Patients had only a small gym and a physiotherapy room at their disposal.

It was only two years later when a small pool for exercising in water was opened.

In October 1962 dr Bolesław Bara became the first director of the centre. His staff included: 6 doctors, 15 nurses, 5 physical therapists, and one occupational therapist. Among physicians: Irena Szostok, Urszula Kusz, Irena Adamska, Stanisław Żegleń, Wincenty Mateja and Jan Solawa could be mentioned. The physiotherapy team comprised the M.A.s: Tadeusz Lazar, Krystyna Lazar, Kazimierz Ickowicz, Renata Ickowicz and Lech Adamski. For the first five years the centre functioned without great publicity, though national and foreign delegations visited it quite frequently. After a successful start a decision to expand the centre was taken, and the expansion in a sequence of a few stages, up till 1976 was executed.

In 1967 a new, neurological ward was opened. In the months to come a ward for vocational rehabilitation was set up, among others. At

first its activities comprised organisation of vocational courses for the patients who, despite permanent loss of health, still wanted to be active in job but could not perform duties in the profession for which they had previously been trained for. With such patients in mind a one-year and two-year courses in 10 specialties were launched: for locksmiths, turners, electro-mechanics, and carpenters. Positive experiences connected with those courses led to a prompt foundation of a technical-vocational school for car mechanics and electro-mechanics.

In 1967 Józef Juszko became the next general director of the Repty centre. In 1968 there were the following wards in the centre: trauma-orthopaedic (65 beds), rehabilitation of the internal diseases (45 beds), and the rehabilitation of the neurological disorders (55 beds). This year the range of patients included: 631 miners, 331 steelworkers, and 227 people of other professional backgrounds. Towards the end of the 1970s some lectures and practices for the students of rehabilitation faculty of the Silesian Medical Academy were organised. The patients' treatment extended far beyond the process of healing and rehabilitation. The so-called social assistants provided legal and social counselling for the patients and reconvalescents. The Repty centre, which was presented on TV as an example of a modern treatment-rehabilitation centre, received numerous guests from abroad. Among them you can find the visitors from: Hungary, Mongolia, Denmark, Finland, France, German Democratic Republic, as well as representatives of the World Health Organisation and the participants of the II Congress of Polish Science in Warsaw.

In 1972 the number of beds rose to 440. This year a new paraplegic ward was opened. Its first senior registrar was a disabled physician, dr Józef Kowalczyk. At that time he was not the only employee of the centre moving about on a wheelchair. A similar example of outstanding fight against disability was given by dr eng. Jan Harasimowicz – the main specialist regarding rehabilitation as well as by dr Stanisław Podlaski – working in laboratory.

At the beginning of 1972, a neurotraumatology ward was set up. Its senior registrar was an exceptional neurosurgeon, prof. Hieronim Powiertowski. Within a short period of time he managed to group around him a team of young and ambitious doctors. Some time later a university clinic of neurotraumatology of the Silesian Medical Academy was opened here. Already in the first year of the clinic's operations there were around 150 surgeries held here, including the brain tumours, vertebral discopathy, craniostenoses, and the post-traumatic plastic surgeries. One of the most important events of that period was also the establishment of the university rehabilitation clinic of the Silesian Medical Academy. A decision to set up the clinic was taken by the Ministry of Health, and the first manager of the clinic was dr Józef Juszko.

The 1970s were a good time for the Repty centre. In those years it was systematically expanded and the level of hospital treatment and the patients' rehabilitation was also raised. Due to that, the centre stood as one of the best institutions of this sort in Poland. In 1973 it possessed: 320 hospital beds, two large operation theatres, full diagnostic back-up, a drug store, vast hydrotherapy, kinesitherapy, four pools, a large gym and all the necessary utility rooms. Three professors and six associate professors as consultants has been employed. Patients were also offered stomatological services, for which since the early 1990s dr Bogusława Steplewska-Powiertowska had been in charge.

In 1975 the Silesian health service underwent serious structural changes. One of them included the combination of trauma hospital located in Piekary Śląskie with the Repty centre into one. Dr Janusz Daab was appointed general director. In 1980 the neurotraumatology clinic was transferred to the Miners Hospital in Bytom. The same year the "Repty-Piekary" complex came into liquidation.

This decision coincided with the growing social and economic crisis in Poland, with the "August'80" events and the emergence of NSZZ "Solidarność" (Solidarity). A great majority of the Repty staff joined NSZZ. Along with the regained independence for Repty centre and dr

Józef Juszko's retirement, the new director was appointed on 1 February, 1981 and it was dr Andrzej Kwolek. Running the centre at those heated times for our country was not an easy task. There were shortages of money for current medical activities as well as too few job vacancies. At that time a Roman-Catholic chapel of The Holy Cross' Elevation was set up. On 13 December, 1981 martial law was introduced in Poland. Soon after that event dr Andrzej Kwolek was removed from his position by way of the provincial governor's decision. He was replaced by dr Stanisław Żegleń. In April 1982 yet another appointment took place – dr Bogusław Matwin became the new general director. In 1984 the centre consisted of 13 wards with 560 beds for patients and employed 600 people.

On 5 April, 1986 Repty could cherish its first round anniversary of existence. At that time the centre had 15 wards, among them you could find: cardiac rehabilitation, neurology, paraplegic ward, orthopaedic rehabilitation and reconstructive surgery. Its personnel included 35 physicians, 124 nurses and 55 therapists. In June 1990 Repty was expanded – it received an outlet in Ustroń, which had 120 beds and was part of the Repty centre for the next 10 years.

The political transformations initiated at the end of the 1980s and the beginning of the 1990s, fundamentally changed the Repty centre. In January 1990 dr Bogusław Matwin stepped down from his position of the general director. Soon, he was replaced by dr Krystian Oleszczyk. His appointment was the result of assembly of all physicians in the centre. The new director faced an uneasy task of making fundamental changes in the structure and operation of the Repty centre. In 1991, thanks to the initiative of prof. Krystyna Dobosiewicz, the head of rehabilitation clinic of the Silesian Medical Academy, a sub-ward for children (especially with scoliosis) was established with 22 available places. At that time co-operation with a cardiosurgical clinic of SMA in Zabrze was much enlivened.

In May 1994 an external ward of the centre in Ustroń, as the second hospital in Poland, received a certificate of WHO, which confirmed its participation in the European Network of Hospitals Promoting Health programme. In September 1995 the centre opened post-graduate studies in speech-disorders therapy. A year later the Repty centre celebrated the 35th anniversary. On that occasion, on 25th April, 1996, the bishop of Gliwice diocese, Jan Wieczorek, held a mass in the centre; additionally a plaque with the names of the people who exceptionally contributed into the development of the centre was revealed in the hall of the main building.

The same year Repty joined in the works of Regional Forum for Health Promotion. At this time the centre's legal status also changed. The Miners Rehabilitation Centre was transformed into an Independent Public Institution of Health Service "Repty", J. Ziętek's Upper Silesian Rehabilitation Centre. The centre also faced the necessity to obtain accreditations and certificates which would prove that it was managed efficiently and in a modern way. Within a few years to come, the centre received the certificate of "accredited hospital" (given by the Centre for Monitoring Quality of Health Services), ISO 9001:2001 certificate and ISO 14001:1998 certificate.

At the beginning of 1999 Repty opened a specialised outpatient rehabilitation clinic. In 2000 the decision to put an end to surgeries was taken. On the other hand, the outpatient clinic expanded its activities, including two new specialisations – cardiac and speech-therapy. In March 2000 the managers of the GCR outlet in Ustroń commenced preparations for leaving Repty. Eventually the separation took place in November 2000, and the new institution received the name: Silesian Centre of Rehabilitation.

In 2000 the GCR management began to reward its benefactors with special statuettes of "Friend of Repty". So far dozens of companies, institutions, foundations, and individuals have received the statuette. On

the other hand, the Provincial Parliament of Silesia honoured Repty with a medal of “Distinguished for The Silesian Province” in 2004.

At present the centre is a unique specialised rehabilitation hospital in Poland, which implements the post-treatment rehabilitation for cardiac, neurological and trauma-orthopaedic disorders. There are altogether 560 beds in its twelve wards, and it receives around 8 000 patients per year. The number of consultations carried out in the Specialised Rehabilitation Outpatient Clinic amounts to 10 000. There is also a cardiac and speech-therapy unit.

In 42 specialised gyms, physiotherapy and hydrotherapy rooms, there are around 90 000 procedures run per month, the centre possesses also a medical diagnosis ward which is necessary for rehabilitation. The centre is a member of the National and European Network of Hospitals Promoting Health, as well as a member of the Polish Chamber of Rehabilitation. The hospital is entitled to run specialisations and traineeships for physicians specialising in medical rehabilitation as well as for physiotherapists M.A.s. In the centre one can find lectures on rehabilitation for the students of the Silesian Medical Academy in Katowice, Academy of Physical Education in Katowice, as well as for the students of Pysiotherapy Colleges in Zabrze and Bytom.

There are 510 people employed in the centre. Among them one can find exceptional specialists in rehabilitation, doctors and physiotherapists who can boast a considerable academic career - it is confirmed by numerous publications and academic degrees. The personnel also comprises experienced nurses and other staff with higher, medical education (speech therapists, psychologists, social assistants), with secondary education (physiotherapy technicians, masseurs, electro-cardiology technicians) as well as specialists in the field of economy, administration, management, maintenance and IT.

Krystian Oleszczyk, MD, is the director of the centre. His closest co-operators are : Wiesław Rycerski, MD (deputy director for treatment), mgr Urszula Mizerska (deputy director for nursing), Jan Janota, MA,

PhD (deputy director for physiotherapy), mgr Urszula Erfurt (deputy director for HR issues), mgr Grażyna Węgrzyk (deputy director for finances – chief accountant), mgr Waldemar Musioł (deputy director for administration), mgr inż. Andrzej Drózdź (deputy director for technical issues). The hospital's activities are supported by a Community Council of GCR "Repty" which is led by Lucyna Ekkert.

The hospital's mission, which for the last 45 years has been giving unremitting hope for the people whose unfortunate fate includes great suffering, is expressed with the following words: *"To give the people, whose illnesses and injuries mean disability, chance to enjoy as much of their personal, family, social and professional life as possible, as well as the chance to regain personal happiness and satisfaction in new circumstances"*

